

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Yleisradio Oy:stä annettua lakia.

Esityksellä tarkennettaisiin Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävänantoa siten, että Yleisradion tulee tarjota julkisen palvelun sisältöpalveluja yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti. Ehdotettu muotoilu korvaisi nykyisen muotoilun, jonka mukaan Yleisradio voi tarjota julkisen palvelun sisältöpalveluja yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti. Julkisen palvelun tehtävänantoa ehdotetaan tarkennettavaksi myös siten, että Yleisradion tehtävänä olisi tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista, suvaitsevaisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta. Kyseinen tehtävä korvaisi nykyisen tehtävän, jonka mukaan Yleisradion tulee tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta.

Esityksellä täydennettäisiin Yleisradion tehtäviä siten, että niihin kuuluisi myös sananvapauden, korkeatasoisen journalismin ja median monimuotoisuuden edistäminen siltä osin kuin se on kilpailuoikeuden, valtioneuvoston säätelyn ja tekijänoikeuksien näkökulmasta mahdollista.

Esityksellä vahvistettaisiin Yleisradion hallintoneuvoston asemaa siten, että hallintoneuvosto päättäisi jatkossa yhtiön strategiasta. Lisäksi säädettäisiin pysyvästä asiantuntijakuulemismenettelystä.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	6
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	6
3.1 Taloudelliset vaikutukset.....	6
3.2 Vaikutukset Yleisradio Oy:n toimintaan ja talouteen.....	6
3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	6
4 ASIAN VALMISTELU.....	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	8
1 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	8
2 VOIMAANTULO.....	9
3 SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS.....	9
LAKIEHDOTUS.....	10
Laki Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta.....	10
LIITE.....	13
RINNAKKAISTEKSTI.....	13
Laki Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta.....	13

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Laki Yleisradio Oy:stä

Yleisradio Oy:stä annetussa laissa (1380/1993) säädetään Yleisradion tehtävistä, hallinnosta, ja oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa sekä muuta toimintaa. Laki säädettiin vuonna 1993, jolloin yleisradiotoiminnan kilpailun nopea kehitys, erityisesti MTV Oy:n tekemä hakemus omasta toimiluvasta, synnytti tarpeen määrittellä julkisen palvelun yleisradiotoiminnan tehtävät ja rahoitus. Lakiuudistuksen myötä Yleisradiosta tuli julkisen palvelun yleisradiotoimintaa harjoittava osakeyhtiö, joka toimii suoraan lain nojalla ilman erillistä toimilupaa. Valtion tulee omistaa yhtiön osakkeista vähintään 70 prosenttia. Tällä hetkellä valtion omistusosuus on 99,98 prosenttia.

Yhtiön ensisijaisena tehtävänä on harjoittaa julkisen palvelun yleisradiotoimintaa, mutta Yleisradio on perinteisesti harjoittanut myös sellaista toimintaa, jota ei voida sisällyttää julkisen palvelun yleisradiotoiminnan määritelmään. Tällaista toimintaa oli esimerkiksi siirto- ja lähetyksen vuokraaminen kaupallisille yhtiöille ennen Yleisradion jakelutekniikan yhtiöittämistä Digita Oy:ksi.

Yleisradion ohjaus ja valvonta

Yleisradio Oy:n toimintaa johtaa hallintoneuvosto, jonka jäsenten lukumäärä on 21. Eduskunta valitsee hallintoneuvoston jäsenet vaalikauden ensimmäisillä valtiopäivillä. Jäseniksi on Yle-lain 5 §:n mukaan valittava tiedettä, taidetta, sivistystyötä ja elinkeino- ja talouselämää tuntevia sekä eri yhteiskunta- ja kieliryhmiä edustavia henkilöitä. Eduskunnan nimeämien jäsenten lisäksi kahdella yhtiön henkilöstön nimeämällä edustajalla on oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa hallintoneuvoston kokouksissa.

Hallintoneuvoston tehtävät määrittellään lain 6 §:ssä. Hallintoneuvoston tehtävänä on muun muassa päättää asioista, jotka koskevat Yleisradio Oy:n toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista tai yhtiön organisaation olennaista muuttamista, huolehtia ja valvoa, että julkisen palvelun ohjelmatoiminnan mukaiset tehtävät tulevat suoritetuiksi sekä päättää yhtiön talouden ja toiminnan suuntaviivoista. Hallintoneuvoston tulee lisäksi laatia lain 6 a §:ssä tarkoitettu palveluiden ja toimintojen ennakoarviointi suhteessa julkiseen palveluun ja viestintämarkkinoiden kokonaisuuteen sekä suhteessa siihen, vastaavatko ne yhteiskunnan demokraattisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin, sekä arvioinnin perusteella päättää palvelun tai toiminnon aloittamisesta tai aloittamatta jättämisestä ja julkaista päätös perusteluineen.

Yleisradio Oy:n organisaatio koostuu viidestä yksiköstä, joista yksi on ruotsinkielinen Svenska Yle. Julkaisut-yksikkö vastaa muun muassa radio- ja tv-kanavista sekä Yle Areenasta, uutis- ja ajankohtaistoiminta -yksikkö uutisista, urheilusta ja aluetoiminnasta, luovat sisällöt -yksikkö asia-, draama-, kulttuuri- ja viihdeohjelmista sekä lapsille ja nuorille suunnatuista ohjelmista ja tuotannot-yksikkö tuotannosta ja tekniikasta. Yhtiön organisaatioon kuuluu lisäksi kaikille yksiköille yhteisiä toimintoja.

Yhtiön käytössä on tällä hetkellä neljä televisiokanavaa ja kuusi valtakunnankattavaa radiokanavaa. Yleisradion hallintoneuvosto päätti lokakuussa 2016 Yleisradion televisiokanavien lu-

kumäärän vähentämisestä neljästä kolmeen. Yhtiö lopettaa neljännen televisiokanavan lähetykset huhtikuun 2017 loppuun mennessä.

Julkisen palvelun tehtävä

Yleisradion ensisijaisena tehtävänä on hoitaa julkisen palvelun yleisradiotoimintaa. Yleisradion julkisen palvelun tehtävä on määritelty Yleisradiosta annetun lain 7 §:ssä, jonka mukaan yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja voidaan tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti. Lain 7 §:ssä esitetään määritelmänomainen luettelo tehtävistä, joiden katsotaan olevan keskeisiä julkisen palvelun yleisradiotoiminnassa. Yhteistä näille tehtäville on, että niitä ei voitaisi rahoittaa kaupallisesti eikä monipuolisuutensa vuoksi myöskään minkään ideologisen liikkeen taholta.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti tukea kansanvaltaa ja jokaisen osallistumismahdollisuuksia tarjoamalla monipuolisia tietoja, mielipiteitä ja keskusteluja sekä vuorovaikutusmahdollisuuksia; tuottaa, luoda, kehittää ja säilyttää kotimaista kulttuuria, taidetta ja virikkeellistä viihdettä; ottaa ohjelmistossa huomioon sivistys- ja tasa-arvonäkökohdat, tarjota mahdollisuus oppimiseen ja itsensä kehittämiseen, painottaa lapsille ja nuorille suunnattuja ohjelmistoja sekä tarjota hartausohjelmia; kohdella ohjelmatoiminnassa yhtäläisin perustein suomen- ja ruotsinkielistä väestöä, tuottaa palveluja saamen, romanin ja viittomakielellä sekä soveltuvain osin myös maan muiden kieliryhmien kielellä; tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille; edistää kulttuurien vuorovaikutusta ja ylläpitää ulkomaille suunnattua ohjelmatarjontaa; välittää asetuksella tarkemmin säädettäviä viranomaistiedotuksia ja varautua televisio- ja radiotoiminnan hoitamiseen poikkeusoloissa.

Julkinen palvelu on osa modernia tietoyhteiskuntaa. Yleisradion sisältötarjonnalla on vahva rooli joukkoviestinnän kentässä ja julkisen palvelun tarjontaa arvostetaan. Vuonna 2015 Yleisradion palveluja käytti päivittäin 71 prosenttia suomalaisista. Palveluihin on laskettu mukaan myös Yleisradion tarjoamat sosiaalisen median sisällöt. Yle Radio Suomi on edelleen kuunnelluin radiokanava ja Yle TV1 katsotuin televisiokanava Suomessa (v. 2015). Vuoden 2015 aikana Yleisradion verkko- ja mobiilipalveluihin tehtiin yhteensä yli 660 miljoonaa käyntiä.

Yleisradion tarjoaman julkisen palvelun lähtökohtana on ollut niin sanottu täyden palvelun periaate, jolla on pyritty turvaamaan julkisen palvelun asema. Laissa käytetty termi täyden palvelun ohjelmisto korvattiin vuonna 2012 termillä monipuolinen ja kattava. Muutoksen tarkoituksena oli ajanmukaistaa ja selkeyttää julkisen palvelun tehtävänantoa. Julkisen palvelun velvoitteen laajuus oli kuitenkin tarkoitus säilyttää ennallaan. Tehtävänantoon sisällytettiin lisäksi täydennys, jonka mukaan palveluja voidaan tarjota myös alueellisesti. Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan erityisiä tehtäviä täydennettiin puolestaan siten, että niihin kuuluu myös kotimaisen kulttuurin, taiteen ja virikkeellisen viihteen säilyttäminen tuottamisen, luomisen ja kehittämisen rinnalla. Ohjelmistoissa tuli lisäksi painottaa myös nuorille suunnattuja ohjelmistoja. Muutokset perustuivat eduskuntaryhmien puheenjohtajien ja asunto- ja viestintäministeri Krista Kiurun 16. joulukuuta 2011 hyväksymään julkilausumaan sekä valtioneuvoston 21 päivänä joulukuuta 2011 hyväksymään periaatepäätökseen (HE 29/2012 vp).

Yleisradion yhteistoiminta media-alalla

Media-alan yhteistoiminnalla on tärkeä merkitys nopeasti muuttuvassa mediakentässä ja digitalisaation myötä kiristyneessä kansainvälisessä kilpailussa. Yhteistoiminta onkin lisääntynyt

viime vuosina merkittävästi. Keskeisenä esimerkkinä media-alan yhteistyöstä voidaan mainita Tampereella sijaitseva Mediapolis, joka on noin 30 media-alan yrityksen ja organisaation kasvava ja kehittyvä keskus sekä verkosto, jolla on yhteydet alan toimijoihin niin Suomessa kuin kansainvälisestikin. Yleisradiolla on ollut keskeinen rooli Mediapoliksen perustamisessa ja sen toiminnan kehittämässä. Ensimmäiset media-alan yritykset avasivat toimipisteensä Mediapoliksessa vuonna 2014, ja samaan aikaan sinne muuttivat myös Tampereen ammattikorkeakoulu TAMK ja Tampereen ammattiopisto Tredu, jotka ovat Yleisradion rinnalla Mediapoliksen suurimpia yksittäisiä toimijoita. Yleisradio tuottaa Mediapoliksessa tv-ohjelmia ja nettisisältöjä sekä tarjoaa tuotantoyhtiöille ja muille yritysasiakkailleen studioita ja muita tuotantopalveluja. Myös Yle Tampere toimii Mediapoliksessa.

Yleisradio pyrkii edistämään media-alan yhteistoimintaa useamman eri yhtiö- ja yhdistysmuotoisen järjestön kautta. Yhtiö on yhdessä kaupallisten mediayritysten kanssa ollut esimerkiksi television yleisömittausta ja radiokanavien kuuntelijatutkimuksia toteuttavan Finnpanel Oy:n asiakkaan 1970-luvulta lähtien. Vuonna 2015 Yleisradio ja suurimmat kaupalliset mediayritykset perustivat median yleisömittausta kehittävän Media Metrics Finland Oy:n. Yleisradio omistaa lisäksi nettipalveluita ja mobiilisovelluksia kaupallisten mediayritysten kanssa. Näistä voidaan esimerkkinä mainita Yleisradion ja kaupallisia radioita edustavan RadioMedia ry:n omistama radiot.fi-nettipalvelu ja mobiilisovellukset, joilla sekä Yleisradion että kaupallisia radiokanavia voi kuunnella laajakaistaverkkojen kautta. Yleisradio on ollut myös kahden media-alan yhteistyöjärjestön, Julkisen sanan neuvoston kannatusyhdistys ry:n sekä Radio- ja televisioalan yhteistyöjärjestö RYT ry:n, perustajajäsen.

Yleisradio Oy:n julkisen palvelun tehtävää ja rahoitusta arvioiva parlamentaarinen työryhmä

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti vuoden 2015 syksyllä parlamentaarisen työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää Yleisradion julkisen palvelun tehtävän laajuutta, toteuttamistapaa ja rahoituksen tasoa, arvioida Yleisradion asemaa ja merkitystä suomalaisilla mediamarkkinoilla, arvioida yhtiön merkitystä demokratian, sananvapauden ja viestinnän riippumattomuuden kannalta sekä arvioida, miten eduskunnan omistajaohjaus Yleisradioon toteutetaan.

Työryhmä julkaisi muistionsa kesäkuussa 2016. Toimeksiantonsa mukaisesti työryhmä esitti Yleisradion julkisen palvelun tehtävänantoon ja erityisiin tehtäviin eräitä tarkennuksia. Yleisradion hallintoneuvoston asemaa tulee puolestaan työryhmän mukaan vahvistaa siten, että se pystyy nykyistä tehokkaammin ohjaamaan ja valvomaan julkisen palvelun velvoitteen toteuttamista. Työryhmä esitti lisäksi, että Yleisradion tehtäviä täydennettäisiin siten, että niihin kuuluisi myös sananvapauden, korkeatasoisen journalismin ja median monimuotoisuuden edistäminen.

Rahoituksen osalta työryhmä esitti, että Yleisradion rahoitukseen ei tehtäisi valtion televisio- ja radorahastosta annetun lain 3 §:n mukaista indeksitarkistusta vuosille 2017 – 2019. Yleisradion riippumattomuuden turvaamiseksi työryhmä esitti, että Yleisradion rahoituksen tulee olla valtiontalouden kehysten ulkopuolella. Työryhmä esitti lisäksi, että Yleisradion tulee lisätä ostoja kotimaisilta ja eurooppalaisilta riippumattomilta tuottajilta, sekä tuotantopalveluiden ja kotimaisten muiden esitys- ja käyttökorvausten hankintoja 30 – 35 prosentilla vuoteen 2022 mennessä. Tavoite asetetaan vuoden 2016 ennusteen mukaisesti. Tavoitetta ei kirjata lakiin, mutta hallintoneuvoston tulee vuosittain päättää riippumattomien tuottajien tuotantojen ostojen painotuksesta ja aikataulusta. Arvioinnissa tulee ottaa huomioon muun muassa indie-markkinoiden kehitys sekä kyseisten tuotantojen laatu ja saatavuus.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on laadukkaana sisältötuotannon, sananvapauden ja media-alan yhteistoiminnan edistäminen. Laadukas ja riippumaton sisältötuotanto edistää sananvapauden toteutumista yhteiskunnassa. Media-alan yhteistoiminnalla on puolestaan keskeinen rooli digitaalisuudessa mediaympäristössä.

Esityksen tavoitteena on selkeyttää Yleisradion julkisen palvelun tehtävämäärittelyä ja vahvistaa hallintoneuvoston asemaa.

3 Esityksen vaikutukset

3.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole vaikutuksia valtion budjettitalouteen.

3.2 Vaikutukset Yleisradio Oy:n toimintaan ja talouteen

Yleisradion hallintoneuvoston aseman vahvistaminen siten, että se jatkossa päättäisi yhtiön strategiasta, parantaisi eduskunnan vaikutusmahdollisuuksia Yleisradion toiminnan linjauksiin. Nykyaikaistetun julkisen palvelun määritelmän voidaan puolestaan katsoa vastaavan paremmin nykyajan arvoja ja nopeasti muuttuvaa viestintäympäristöä. Julkisen palvelun määritelmään ehdotettujen muutosten ei kuitenkaan arvioida vaikuttavan olennaisesti Yleisradion toimintaan.

Ehdotetun 7 a §:n mukaisen yhteistyötavoitteen täyttäminen saattaa käytännössä johtaa sekä Yleisradion kustannusten nousuun että laskuun riippuen siitä millaisia yhteistyöratkaisuja Yleisradion ja kaupallisten tiedotusvälineiden välillä syntyy. Kun yhteistyön järjestämisessä on lähtökohtana, että yhteistyö hyödyttää molempia osapuolia, niin mahdollinen Yleisradion kustannusten nousu tuottaisi vastaavasti hyötyä yhtiön tehtävien suorittamiselle ja suomalaiselle yleisölle.

3.3 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Yleisradion lakisääteisenä tehtävänä on tuoda julkisen palvelun sisältöpalvelut kaikkien saataville yhtäläisin ehdoin. Julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminta siihen liittyvine palveluineen edistää omalta osaltaan kansallisen identiteetin, kulttuurin, kielten ja osaamisen erikoislaadun kehittymistä.

Ehdotetuilla muutoksilla huolehditaan siitä, että julkisen palvelun toimintaedellytyksen säilyvät.

4 Asian valmistelu

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti 30.10.2015 parlamentaarisen työryhmän arvioimaan Yleisradion tehtäviä ja rahoitusta. Työryhmä julkaisi muistionsa 22.6.2016. Työryhmän ehdotukset on selostettu tarkemmin osassa 1.1.

Hallituksen esitys on valmisteltu parlamentaarisen työryhmän esitysten pohjalta virkatyönä liikenne- ja viestintäministeriössä. Esityksestä on pyydetty lausunto 20 eri taholta. Lausun-

HE 13/2017 vp

nonantajat ovat pitäneet muutosesityksiä pääosin kannatettavina. Esityksen perusteluihin on tehty lausuntojen pohjalta joitakin lisäyksiä ja tarkennuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. *Yhtiön asema.* Voimassa olevan säännöksen toiseen momenttiin ehdotetaan muutettavaksi vanhentunut viittaus radiolakiin ja viestintämarkkinalakiin. Muutos on tekninen.

6 §. *Hallintoneuvoston tehtävät.* Pykälään lisätään uusi 4 a kohta, jonka mukaan hallintoneuvoston tehtävänä on päättää yhtiön strategiasta.

6 b §. *Asiantuntijakuulemismenettely.* Voimassa oleva Yleisradio Oy:n hallitusta koskeva 6 b § ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä säädettäisiin jatkossa asiantuntijakuulemismenettelystä. Hallintoneuvoston on ehdotuksen mukaan kuultava valitsemiaan, käsiteltävän asian kannalta tarpeellisiksi katsottavia asiantuntijoita sen suorittaessa 6 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisia tehtäviään. Ehdotuksen tavoitteena on vahvistaa hallintoneuvoston yhtiön päätöksenteossa.

6 c §. *Hallitus.* Lakiin lisätään uusi 6 c §, joka vastaa sisällöltään nykyistä 6 b §:ää.

7 §. *Julkinen palvelu.* Julkisen palvelun tehtävänantoa tarkennetaan siten, että Yleisradion tulee tarjota julkisen palvelun sisältöpalveluja yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti. Ehdotettu muotoilu korvaa nykyisen muotoilun, jonka mukaan Yleisradio voi tarjota julkisen palvelun sisältöpalveluja yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti. Ehdotettu kirjaus ei poista alueellisen julkisen palvelun tarvetta osana maakunnallista palvelua, vaan määrittää ainoastaan julkisen palvelun alueellisen tehtävän täyttämisen vähimmäistason. Julkisen palvelun määrittelyyn sisällytettiin lailla 492/2002 (HE 112/2002 vp) mahdollisuus tarjota palveluita uutta teknologiaa, erityisesti internetiä, hyödyntäen. Avoimessa internetissä Yleisradio täyttää ehdotetun kirjauksen mukaisen julkisen palvelun velvoitensa käytännössä siten, että se asettaa sisältönsä tarjolle internetissä.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan erityisiä tehtäviä tarkennetaan siten, että Yleisradion tehtävänä olisi tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista, suvaitsevaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta. Kyseinen tehtävä korvaisi nykyisen tehtävän, jonka mukaan Yleisradion tulee tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta. Tehtävänmäärittelyn tarkentaminen ehdotetulla tavalla ei muuta kyseisen tehtävän perusluonnetta, jonka mukaan julkinen palvelu pyrkii omalta osaltaan luomaan edellytyksiä sille, että esimerkiksi Suomen sisäiset kielelliset, alueelliset ja uskonnolliset kulttuurit ovat voineet kehittyä ja ilmaista itseään omilla ehtoillaan.

7 a §. *Yhteistyö.* Voimassa oleva aineiston tarjonnan eriyttämistä koskeva 7 a § ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä säädettäisiin jatkossa yhteistyöstä. Yleisradion tulee ehdotuksen mukaan edistää toiminnallaan sananvapautta, korkeatasoista journalismia ja median monimuotoisuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että Yleisradion tulee huomioida nämä tavoitteet sekä julkisen palvelun ohjelmatoiminnassaan että mahdollisessa muussa toiminnassaan pyrkimällä yhteistyöhön kaupallisten tiedotusvälineiden kanssa siltä osin kuin se on kilpailuoikeuden, valtioneuvoston sääntelyn ja tekijänoikeuksien näkökulmasta mahdollista. Lisäksi on tärkeää, että yhteistyömalleja kehitetään siten, että yhteistyö tapahtuu tasapuolisin ja syrjimättömin ehdoin eikä tarpeettomasti lisää kilpailijoiden välisen kilpailunvastaisen yhdenmukaisen käyttäytymisen riskiä.

Yhteistyön tulee hyödyttää molempia osapuolia. Käytännössä tämä voisi tarkoittaa sitä, että Yleisradio tekee kaupallisten mediatoimijoiden kanssa tiivistä yhteistyötä esimerkiksi urheilutuotannossa sekä verkossa. Verkossa yhteistyö voisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että kaupallisten mediatoimijoiden sisältöjä linkitetään myös Yleisradion verkkosivuille. Yleisradio voisi lisäksi jakaa sisältöjä kaupallisille mediatoimijoille sekä hankkia näiltä uutis- ja ajankohtaismaterialeita molempia osapuolia hyödyttävällä tavalla. Yhteistoimintaan voisi edelleen sisältyä myös yhteistä Yleisradion ja kaupallisten radiokanavien kuuntelututkimusten tekoa. Yleisradion ja kaupallisten toimijoiden yhteistyössä tulee lisäksi huomioida muun muassa lain 12 §:ssä asetettu mainonnan kieltö.

7 b §. *Aineiston tarjonnan eriyttäminen.* Lakiin lisätään uusi 7 b §, joka vastaa sisällöltään nykyistä 7 a §:ää.

2 Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Yleisradio Oy:stä annettua lakia. Suomessa on vakiintuneesti katsottu, että julkisen palvelun yleisradiotoiminnan keskeisenä tavoitteena on yksilön perustuslain 12 §:n mukaisen sananvapauden turvaaminen. Perustuslain 12 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on sananvapaus, johon sisältyy oikeus ilmaista, julkistaa ja vastaanottaa tietoja, mielipiteitä ja muita viestejä kenenkään ennakolta estämättä. Tarkempia säännöksiä sananvapauden käyttämisestä annetaan lailla. Sananvapautta koskevia määräyksiä sisältyy lisäksi useaan Suomea velvoittavaan kansainväliseen sopimukseen.

Sananvapauden keskeisenä tehtävänä on luoda edellytykset ihmisten osallistumiselle poliittiseen ja yhteiskunnalliseen toimintaan sekä mahdollistaa julkisen vallankäytön kansanvaltainen kontrolli ja demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätön avoin kansalaiskeskustelu. Oikeudesta hankkia ja vastaanottaa tietoa on tullut yhä tärkeämpi osa sananvapautta. Tämä edellyttää, että tieto on saatavilla ja se esitetään ymmärrettävässä muodossa. Perustuslain 22 §:ssä säädetään julkista valtaa koskevasta yleisestä velvollisuudesta turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen. Sananvapauden osalta tämä tarkoittaa erityisesti sitä, että julkisen vallan tulee luoda sellainen toimintaympäristö, joka tukee yksilön mahdollisuuksia ilmaista ja vastaanottaa erilaisia viestejä. Erityisesti yleisradiotoiminnassa julkisen vallan luomat reunaehdot yleisradiotoiminnan harjoittamiseen on keskeisellä sijalla. Käsillä olevaan esitykseen sisältyvät ehdotukset julkisen palvelun tehtävännäön tarkentamisesta korostavat näiden tavoitteiden toteuttamista Yleisradio Oy:n ohjelmatoiminnassa.

Ehdotus vastaa pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Säännökset ovat ongelmattomia perustuslain sananvapauden kannalta, koska ehdotetut muutokset eivät vaikuta voimassa olevan lain peruslähtökohtiin eivätkä siten merkittävästi muuta Yleisradion julkisen palvelun sisältöä tai laajuutta.

Edellä mainituilla perusteilla lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 6 b ja 7 a §, 1 §:n 2 ja 3 momentti sekä 7 §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 6 b § ja 7 §:n 1 momentti laissa 474/2012, 1 §:n 2 ja 3 momentti laissa 492/2002, 7 a § laeissa 492/2002, 396/2003 ja 474/2012 sekä 7 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 635/2005, sekä
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 635/2005 ja 474/2012, uusi 4 a kohta sekä lakiin uusi 6 c ja 7 b § seuraavasti:

1 §

Yhtiön asema

Yhtiön oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa säädetään erikseen. Toiminnan harjoittamisessa tarvittaviin teknisiin radiolaitteisiin sovelletaan, mitä tietoyhteiskuntakaarissa (917/2014) säädetään.

Yhtiöön sovelletaan osakeyhtiölain (624/2006) säännöksiä tässä laissa säädetyn poikkeuksin.

6 §

Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on:

4 a) päättää yhtiön strategiasta;

6 b §

Asiantuntijakuulemismenettely

Hallintoneuvosto voi toimintansa tueksi pyytää tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta lausunnot tai kuulla heitä suullisesti.

6 c §

Hallitus

Yhtiöllä on oltava hallitus, johon kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä eivätkä kuulua yhtiön muuhun ylimpään johtoon.

HE 13/2017 vp

Yhtiön hallituksen tulee edustaa riittävän monipuolista asiantuntemusta ja molempia kieli-ryhmiä.

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) valita ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa hänen palkkansa sekä muut toimeen liittyvät ehdot; toimitusjohtaja ei saa olla hallintoneuvoston eikä hallituksen jäsen;
- 2) valita yhtiön muu ylin johto sekä vahvistaa heidän palkkansa ja muut toimiin liittyvät ehdot;
- 3) päättää seuraavan vuoden talousarviosta;
- 4) kutsua koolle yhtiökokous ja valmistella siinä käsiteltävät asiat;
- 5) antaa yhtiön toiminnasta vuosittain kertomus Viestintävirastolle.

3 luku

Yhtiön tehtävät

7 §

Julkinen palvelu

Yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja tulee tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti:

-
- 5) tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista, suvaitsevaisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille;
-

7 a §

Yhteistyö

Yhtiön on toiminnallaan edistettävä sananvapautta, korkeatasoista journalismia ja median monimuotoisuutta.

7 b §

Aineiston tarjonnan eriyttäminen

Jos yhtiö tarjoaa julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmiston tuotannossa syntynyttä aineistoa muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen on eriytettävä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnasta ja muusta julkisesta palvelusta muodostuva toimintansa toisistaan. Eriyttämisellä tarkoitetaan tässä pykälässä sitä, että eriytettävälle toiminnolle on laadittava tilikausittain tuloslaskelma ja julkisen palvelun toiminnalle myös tase. Tuloslaskelma ja tase,

HE 13/2017 vp

joiden tulee olla yhtiön kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava soveltuvien osien kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Jos yhtiö ottaa omaan käyttöönsä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnassa tuotettua aineistoa tarjotakseen sitä muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen tulee tapahtua samoin ehdoin kuin yhtiön luovuttaessa aineistoa yhtiön ulkopuoliseen käyttöön.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____
kuuta 20 _____.

Helsingissä 2 päivänä maaliskuuta 2017.

Pääministeri

Juha Sipilä

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner

Laki

Yleisradio Oy:stä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Yleisradio Oy:stä annetun lain (1380/1993) 6 b ja 7 a §, 1 §:n 2 ja 3 momentti sekä 7 §:n 1 momentti ja 2 momentin 5 kohta, sellaisina kuin ne ovat, 6 b § ja 7 §:n 1 momentti laissa 474/2012, 1 §:n 2 ja 3 momentti laissa 492/2002, 7 a § laeissa 492/2002, 396/2003 ja 474/2012 sekä 7 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 635/2005, sekä
lisätään 6 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 635/2005 ja 474/2012, uusi 4 a kohta sekä lakiin uusi 6 c ja 7 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Yhtiön asema

Yleisradio Oy on 7 §:n mukaista julkista palvelua liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla harjoittava osakeyhtiö. Yhtiö voi harjoittaa myös muuta toimintaa yhtiöjärjestyksensä mukaisesti.

Yhtiön oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa säädetään erikseen. Toiminnan harjoittamisessa tarvittaviin teknisiin radiolaitteisiin sovelletaan, mitä radiolaissa (1015/2001) ja viestintämarkkinalaissa (396/1997) säädetään.

6 §

Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on:

6 b §

Hallitus

Yhtiöllä on oltava hallitus, johon kuuluu

Ehdotus

1 §

Yhtiön asema

Yhtiön oikeudesta harjoittaa televisio- ja radiotoimintaa säädetään erikseen. Toiminnan harjoittamisessa tarvittaviin teknisiin radiolaitteisiin sovelletaan, mitä tietoyhteiskuntakaarissa (917/2014) säädetään.

Yhtiöön sovelletaan osakeyhtiölain (624/2006) säännöksiä tässä laissa säädettyin poikkeuksin.

6 §

Hallintoneuvoston tehtävät

Hallintoneuvoston tehtävänä on:

4 a) päättää yhtiön strategiasta;

6 b §

Asiantuntijakuulemismenettely

Hallintoneuvosto voi toimintansa tueksi

Voimassa oleva laki

vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä eivätkä kuulua yhtiön muuhun ylimpään johon.

Yhtiön hallituksen tulee edustaa riittävän monipuolista asiantuntemusta ja molempia kieliryhmiä.

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) valita ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa hänen palkkansa sekä muut toimeen liittyvät ehdot; toimitusjohtaja ei saa olla hallintoneuvoston eikä hallituksen jäsen;
- 2) valita yhtiön muu ylin johto sekä vahvistaa heidän palkkansa ja muut toimiin liittyvät ehdot;
- 3) päättää seuraavan vuoden talousarviosta;
- 4) kutsua koolle yhtiökokous ja valmistella siinä käsiteltävät asiat;
- 5) antaa yhtiön toiminnasta vuosittain kertomus Viestintävirastolle.

Ehdotus

pyytää tarpeellisiksi katsomiltaan asiantuntijoilta lausunnot tai kuulla heitä suullisesti.

6 c §

Hallitus

Yhtiöllä on oltava hallitus, johon kuuluu vähintään viisi ja enintään kahdeksan jäsentä, jotka eivät saa olla hallintoneuvoston jäseniä eivätkä kuulua yhtiön muuhun ylimpään johon.

Yhtiön hallituksen tulee edustaa riittävän monipuolista asiantuntemusta ja molempia kieliryhmiä.

Hallituksen tehtävänä on:

- 1) valita ja vapauttaa yhtiön toimitusjohtaja sekä vahvistaa hänen palkkansa sekä muut toimeen liittyvät ehdot; toimitusjohtaja ei saa olla hallintoneuvoston eikä hallituksen jäsen;
- 2) valita yhtiön muu ylin johto sekä vahvistaa heidän palkkansa ja muut toimiin liittyvät ehdot;
- 3) päättää seuraavan vuoden talousarviosta;
- 4) kutsua koolle yhtiökokous ja valmistella siinä käsiteltävät asiat;
- 5) antaa yhtiön toiminnasta vuosittain kertomus Viestintävirastolle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 luku

Yhtiön tehtävät

7 §

7 §

Julkinen palvelu

Julkinen palvelu

Yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja voidaan tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja alueellisesti.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti:

Yhtiön tehtävänä on tuoda monipuolinen ja kattava julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmisto siihen liittyvine oheis- ja lisäpalveluineen jokaisen saataville yhtäläisin ehdoin. Näitä ja muita julkisen palvelun sisältöpalveluja tulee tarjota yleisissä viestintäverkoissa valtakunnallisesti ja maakunnallisesti.

Julkisen palvelun ohjelmatoiminnan tulee erityisesti:

5) tukea suvaitsevaisuutta ja monikulttuurisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille;

5) tukea suomalaisen kulttuuriperinnön vaalimista, suvaitsevaisuutta, yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja kulttuurista moninaisuutta sekä huolehtia ohjelmatarjonnasta myös vähemmistö- ja erityisryhmille;

7 a §

7 a §

Aineiston tarjonnan eriyttäminen

Yhteistyö

Jos yhtiö tarjoaa julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmiston tuotannossa syntynyttä aineistoa muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen on eriytettävä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnasta ja muusta julkisesta palvelusta muodostuva toimintansa toisistaan.

Eriyttämällä tarkoitetaan tässä pykälässä sitä, että eriytettävälle toiminnolle on laadittava tilikausittain tuloslaskelma ja julkisen palvelun toiminnalle myös tase. Tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla yhtiön kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava soveltuvin osin kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Jos yhtiö ottaa omaan käyttöönsä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnassa tuo-

Yhtiön on toiminnallaan edistettävä sananvapautta, korkeatasoista journalismia ja median monimuotoisuutta.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tettua aineistoa tarjotakseen sitä muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen tulee tapahtua samoin ehdoin kuin yhtiön luovuttaessa aineistoa yhtiön ulkopuoliseen käyttöön.

7 b §

Aineiston tarjonnan eriyttäminen

Jos yhtiö tarjoaa julkisen palvelun televisio- ja radio-ohjelmiston tuotannossa syntyttä aineistoa muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen on eriytettävä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnasta ja muusta julkisesta palvelusta muodostuva toimintansa toisistaan.

Eriyttämällä tarkoitetaan tässä pykälässä sitä, että eriytettävälle toiminnolle on laadittava tilikausittain tuloslaskelma ja julkisen palvelun toiminnalle myös tase. Tuloslaskelma ja tase, joiden tulee olla yhtiön kirjanpidosta johdettavissa, on laadittava soveltuvin osin kirjanpitolain (1336/1997) säännösten mukaisesti.

Jos yhtiö ottaa omaan käyttöönsä julkisen palvelun televisio- ja radiotoiminnassa tuotettua aineistoa tarjotakseen sitä muualla kuin televisio- ja radiotoiminnassa, sen tulee tapahtua samoin ehdoin kuin yhtiön luovuttaessa aineistoa yhtiön ulkopuoliseen käyttöön.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.